

N:o 20.

Ank. till Riksd. kansli den 1 april 1905, kl. 8 e. m.

*Andra Kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande N:o 3
i anledning af väckta motioner angående omorganisation
af länsstyrelserna och revision af instruktionen för
landshöfdingarne i rikets län.*

Till utskottets behandling hafva hänvisats två inom Andra Kammaren af Herr *E. Räf* väckta motioner: n:o 126, däri hemställes, »att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes — till vinnande af ökade garantier för de administrativa besvärsmålen noggranna bedömande efter lag och laga stadgar, rättssäkerhetens kontinuitet samt rättsskipningens oberoende — företaga behöflig omorganisation af Kungl. Maj:ts befallningshafvande samt därmed i sammanhang stående öfriga åtgärder», och n:o 215, däri motionären »med bibehållande af (förutnämnda) motionens hela innehåll i öfrigt» ändrat sitt förslag till en hemställan, »att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes» — till vinnande af förut angifna ändamål — »låta företaga en revision af instruktionen för landshöfdingarna af 10 november 1855 och i sammanhang därmed vidtaga utredning af öfriga frågor, hvilka däraf kunna beröras, samt för Riksdagen framlägga de förslag, hvilka af sådan revision och utredning kunna föranledas».

I den senare motionen har motionären således åberopat den motiveering, som innehålles i motionen n:o 126. Under hänvisning till denna motiveering anser utskottet sig här behöfva endast i korthet angifva hufvud dragen af de skäl, hvilka motionären till stöd för sin hemställan anfört.

Motionären anknyter sin framställning till konstitutionsutskottets vid 1903 års riksdag afgifna memorial n:o 4 och Riksdagens därå grundade skrifvelse den 28 mars 1903 i fråga om inrättandet af en administrativ högsta domstol. I nämnda memorial hade konstitutionsutskottet uttalat, att en sådan domstol vore egnad icke blott att erbjuda den rättssökande ökade garantier för de i memorialet afsedda, för den enskilde ofta nog viktiga målens noggranna bedömande efter lag och laga stadgar, utan äfven att tillfredsställa de från den allmänna rättssäkerhetens synpunkt beaktansvärda anspråken på kontinuitet och särskildt på denna rättsskipnings oberoende af politiska partiförhållanden. Motionären har i sålunda återgifna uttalandet velat finna en, om ej direkt, så dock indirekt anmärkning mot den nuvarande administrativa rättsskipningen i högsta instans och hemställer, huruvida icke samma anmärkning skulle i ännu högre grad kunna med fog göras mot Kungl. Maj:ts »underordnade myndigheter», samt om det icke i sammanhang med frågan om inrättande af en administrativ högsta domstol kunde vara skäl att i enahanda syfte i någon mån reformera äfven dessa lägre administrativa domstolar. Inrättandet af en regeringsrätt komme att föranleda förändringar i afseende å statsrådets och statsdepartementens organisation, hvaraf med nödvändighet följde, att förhållandet mellan å ena sidan de lägre ämbetsverken och å andra sidan Kungl. Maj:t och regeringsrätten måste bestämmas med hänsyn därtill. Karaktären hos den ifrågasatta högsta domstolen förutsatte en motsvarande karaktär hos de direkt underordnade domstolarne af samma natur. Då enligt motionärens uppfattning Riksdagen bland de principer, som för tryggheten af den administrativa rättssäkerheten skulle göra sig gällande vid upprättandet af den högsta administrativa domstolen, äfven häfdat den, att innehafvare af förtroendesysslor ej borde hafva befogenhet att ens *rådgifvande deltaga* i fråga om afgörande af administrativa besvärsmål, huru mycket mindre borde då dessa förtroendemän hafva befogenhet att i någon instans vara *afgörande* i fråga om samma sak. De af konstitutionsutskottet i förutnämnda memorial anförda skälen för en omorganisation af den högsta administrativa lagskipningen vore i de allra flesta fall fullt tillämpliga äfven i afseende på en omorganisation af den administrativa lagskipning, som nu låge i Kungl. Maj:ts befallningshafvandes hand. Äfven om Kungl. Maj:ts befallningshafvande gällde det, att tillväxten af de till deras handläggning hörande ärendenas antal vore så allvarlig, att ensamt denna omständighet borde påkalla uppmärksamhet, och att beredandet af lättnad i arbetet innebure en nödvändig förutsättning för åstadkommandet af en tryggad administrativ rättsskipning.

Om grunderna för länsstyrelsernas omorganisation yttrar motionären följande:

»Beträffande den nya organisationen bör den naturligtvis i alla tillämpliga delar iurättas med hänsyn till den nu ifrågasatta administrativa domstolens organisation. Att konstitutionsutskottets och riksdagens grundsats, att »befogenhet i fråga om afgörandet af administrativa besvärsmål» ej lägges i någons hand, som har en »ställning såsom innehafvare af förtroendesysslor», därvid strängt tillämpas, ligger i sakens natur. Och att de lagkunniga tjänstemän, som skola döma i sådana mål, ej på något sätt behöfva känna sig besvärade af en sådan förtroendemans makt eller pondus, bör, menar jag, i konsekvens med denna utskottets och Riksdagens åsikt äfven strängt tillämpas. Det torde vidare mera än nu är fallet böra tillfredsställa anspråken på kontinuitet, så att den rättssökandes garantier ej behöfva vara så mycket beroende af tillfälliga tjänstledigheter och lika tillfälliga förordnanden inom ämbetsverket. De personer, som hafva den dömande makten i sin hand, böra också hafva *tid* att med största noggrannhet följa med och sätta sig in uti nyutkomna lagar och förordningar samt möjligen ock, om tiden så medgifver, afgifva yttranden öfver förslag till sådana. Men under inga omständigheter böra de betungas med så mycket arbete, att detta lägger hinder i vägen för dem att underkasta rättstvisterna en noggrann judiciell behandling.»

Slutligen ifrågasätter motionären, om icke detta ämbetsverk »borde hafva någon uppsättning, som motsvarade nämnden i våra häradsrätter», och erinrar om den sakkännedom om ortens förhållanden samt den i allmänhet goda karaktär och rättrådighet, som kännetecknat allmogemannens deltagande i domarekallet vid häradsrätten och som, rätt använda, helt säkert skulle komma äfven den administrativa lagskipningen till gagn. Härför talade äfven allmogemannens väldiga insats i vårt lagstiftningsarbete.

Instruktionen af den 10 november 1855 för landshöfdingarne i rikets län samt de vid länsstyrelserna anställda tjänstemän mottogs på sin tid med lifligt ogillande på grund af den allt för stora makt, som i densamma ansågs hafva blifvit landshöfdingarne tillmätt, och vid de två första riksdagarne därefter 1856—58 och 1859—60 gaf den anledning till ett flertal motioner och vidlyftiga öfverläggningar. Särskildt riktade sig klandret mot §§ 66 och 67, som gifva åt landshöfdingarne rätt att af vissa anledningar

utan föregående undersökning försätta landssekreterare och landskamrerare ur tjänstgöring och åt Konungens befallningshafvande rätt att utan laga dom för tjänstefel afsätta länsmän, vidare mot § 12, som gifver Konungens befallningshafvande befogenhet att bötfälla domare, och § 35, som berättigar dem att utnämna länsnotarier m. m. Efter denna tid tystna emellertid efter hand klagomålen, och först 1897 märkes en motion angående länsmäns till- och afsättning, hvilken på det sättet bifölls af Andra Kammaren, att kammaren för sin del begärde, det länsmanstjänsterna skola efter innehafvarens död eller afgang kungöras till ansökning lediga. I fjor väcktes motion och fattade Andra Kammaren beslut om att begära revision af instruktionens § 10, enligt hvilken Konungens befallningshafvande utöfvar högsta polismyndigheten i länet och i sådan egenskap eger tillse, att begångna brott blifva i laga ordning beifrade, samt äger att stadga erforderliga viten i sådana fall, där ansvar icke är i lag bestämdt.

Syftemålet med ofvan anförda, i år föreliggande motioner är uppenbarligen att vinna för den allmänna rättssäkerheten mera betryggande former för utöfvandet af den administrativa domsrätt, som tillkommer länsstyrelserna. Denna fråga är ingalunda ny. Hon har vid flera tillfällen ingått såsom moment i den sträfvan att på tillfredsställande sätt ordna den administrativa rättsskipningen, hvilken fått sitt senaste uttryck i 1903 års Riksdags skrifvelse om inrättande af en administrativ högsta domstol.

Gränsen mellan domaremaktens och förvaltningsmyndighetens kompetens i afseende på lagskipningen är angifven genom det undantag, som genom 26 § i 10 kap. rättegångsbalken gjorts från de i samma kapitel uppställda regler »om laga domstol i hvarjehanda rättegångs mål». I nämnda § stadgas, att »de mål, som den allmänna hushållningen i riket, kronans hvarjehanda ingälder, så ock de, som någons ämbete och tjänst, högre eller ringare, och fel däri röra, pröfves och dömes af dem, som Konungen vård och inseende däröfver betrott hafver, efter ty som i särskilda stadgar därom sägs». Det ligger i sakens natur, att de mål, hvilka såsom rörande den allmänna hushållningen m. m. falla inom det sålunda angifna området för administrativjusticen, i mycket stor utsträckning kommit att både nära och allvarligt beröra den enskildes rätt, och det lär då ej hafva kunnat förebyggas, att denna rätt ofta kommit att bedömas efter administrativa lämplighetshänsyn. Känslan af osäkerhet i det allmänna rättstillstånd, hvars vårdande blifvit ombetrodt åt administrativjusticen, har under gångna tider gifvit anledning till större eller mindre steg i riktning mot den administrativa domsrättens upphäfvande eller inskränkande.

I sådant hänseende väckta förslag eller vidtagna åtgärder hafva mestadels gått ut på att till allmän domstol öfverflytta sådana administrativa mål, hvilka kunde hänföras till rättsfrågor. Såsom synnerligen viktiga steg i den riktningen må nämnas kungl. förordningen den 17 april 1828 om upphörande af styrelseverkens domsrätt i vissa mål samt det i anledning af Riksdagens skrifvelse den 15 maj 1868 vid 1874 års riksdag af Kungl. Maj:t framlagda förslag till förordning angående förändrade bestämmelser i afseende å behandlingen och fullföljden af vissa mål och den af Riksdagen med föranledande af samma förslag för dess del beslutade författning, hvilken likväl icke blifvit af Kungl. Maj:t fastställd. Insikten om det otillräckliga i dylika försök att genom omläggning af gränsen mellan den judiciella och den administrativa lagskipningen vinna nödig garanti för rättssäkerhetens tillgodoseende torde hafva medverkat till framkomsten af de flera enskilda förslag till inrättandet af en regeringsrätt, hvilka föregått det initiativ, som vid 1903 års riksdag tagits i samma syfte från konstitutionsutskottets sida och som ledt till Riksdagens skrifvelse den 28 mars samma år i fråga om inrättandet af en administrativ högsta domstol. Den nämnda synpunkten har icke lämnats obeaktad i Riksdagens berörda skrifvelse, däri det heter, att det synes Riksdagen icke vara antagligt, att man skulle vilja i vidsträcktare mån, än som skett, anlita utvägen att öfverlämna handläggningen af administrativa tvistemål till de allmänna domstolarna. »Enligt Riksdagens uppfattning», heter det vidare, »torde ock ett eventuellt inrättande af en administrativ högsta domstol snarare böra föra med sig, att högsta domstolen och möjligen äfven andra allmänna domstolar befrias från en del rättstvister, som nu af dem afgöras. Med hänsyn till utvecklingen i andra länder har det ock visat sig, att man i åtskilliga af kontinentens stater å ena sidan sökt att från regeringsmyndigheten afskilja de administrativa tvistemålen, men å andra sidan icke velat lämna deras afgörande åt de allmänna domstolarna utan anförtrott desamma åt särskilda administrativa domstolar; och de erfarenheter, som från sådana domstolars verksamhet i utlandet äro att hämta, bestyrka också Riksdagens uppfattning om dylika domstolars ändamålsenlighet och gagnet af desamma.»

Detta Riksdagens yttrande hänför sig naturligtvis i främsta rummet till den fråga, som i Riksdagens skrifvelse afses, nämligen inrättandet af en speciell högsta domstol för handläggning af vissa administrativa besvärsmål. Men detsamma torde dock icke kunna fränkännas giltighet i viss mån äfven med afseende på den nu föreliggande frågan om åtgärder för vinnandet af rättssäkerheten betryggande former för den administrativa

lagskipningen i lägre instans, som är uppdragen åt ortsmyndigheterna. Motionärens något oklara framställning erbjuder visserligen föga fasta hållpunkter för bedömandet af arten utaf den organisationsförändring, som blifvit af honom ifrågasatt. Man torde därför lätt kunna äfventyra att missförstå motionärens egentliga mening. Men åtskilliga moment i framställningen, särskildt hvad som anförts om lämpligheten att åt ett lekmannelement, motsvarande häradsnämnden, inrymma deltagande i den administrativa lagskipningen samt om behöfligheten af öfverensstämmelse mellan karaktären hos den ifrågasatta högsta domstolen och karaktären hos de underordnade domstolarna af samma natur, synas berättiga till antagandet, att för motionären sväfvat tanken på länsstyrelsernas ombildning till kollegiala administrativa underdomstolar. Utskottet vill ej bestrida, att en sådan tanke må kunna med följdriktighet härledas ur riksdagens här ofvan återgifna uttalande i frågan om inrättandet af en administrativ högsta domstol, eller att förhållandena kunna så utvecklas, att organiserandet af dylika administrativa ortsdomstolar må finnas behöfligt eller önskvärdt. Men utskottet håller före, att, om och när så skulle inträffa, initiativ till inrättandet af nya organ för den administrativa lagskipningen i lägre instans bör framgå ur den erfarenhet, som kan komma att vinnas inom den blifvande administrativa högsta domstolen, hvars medverkan, enligt Riksdagens uttalade mening, skulle tagas i anspråk vid stiftandet af sådana författningar, om hvilkas tillämpning här är fråga. Om utskottet således icke kan närmare inlåta sig på frågan om en så genomgripande omdaning af länsstyrelserna, därtill motionärens framställning ock synes lämna allt för svag anledning, anser utskottet likväl, att den ändrade formulering, som i motionen n:o 215 gifvits åt det föreliggande förslaget, lämnar antaglig utgångspunkt för att taga under öfvervägande, huruvida icke motionärens i allt fall ganska beaktansvärda syftemål må kunna i hufvudsak vinnas äfven utan en så fullständig omvandling af länsstyrelserna.

De former, under hvilka länsstyrelserna utöfva dem tillkommande administrativ domsrätt, äro gifna i ofvannämnda instruktion den 10 november 1855 för landshöfdingarna i rikets län samt de vid länsstyrelserna anställda tjänstemän. Enligt § 1 i denna instruktion är styrelsen inom hvarje af rikets län anförtrodd åt en landshöfding såsom Kungl. Maj:ts befallningshafvande, hvilken utöfvar densamma med biträde af landssekreterare och landskamrerare; och enligt § 3 har landshöfding beslutanderätt i alla mål och ärenden, som på Konungens befallningshafvandes afgörande ankomma, dock med skyldighet att inhämta vederbörande föredragandes,

landssekreterarens eller landskamrerarens mening. Om denna icke godkännes, eger den föredragande att densamma uti protokollet anteckna. Där sådan anteckning icke skett, anses den föredragande hafva instämt i landshöfdingens beslut. Vid landshöfdingevakans samt landshöfdingens frånvaro eller laga förfall utöfvas, enligt § 4, länsstyrelsen af landssekreteraren och landskamreraren gemensamt, under benämning landshöfdingebete, med samfärd ansvarighet för de beslut och åtgärder, hvarom de äro ense. Uppstå dem emellan skiljaktiga meningar, blifver den gällande, som föredraganden yttrat, och är han för densamma ensam ansvarig, såvida den andre låtit i protokollet anteckna sin särskilda mening.

Det utmärkande för denna behandlingsform är att *beslutanderätten ligger i en enda persons hand*. Denna anordning erbjuder gifna fördelar med afseende på alla de länsstyrelsens uppgifter, hvilka afse handling och kontroll. Däremot torde icke kunna bestridas, att en sådan anordning måste från den allmänna rättssäkerhetens synpunkt finnas mindre tillfredsställande, hvad angår den del af länsstyrelsens uppgifter, som afser pröfning af ingångna klagomål samt lagskipning och hvars tillbörliga fyllande framför allt kräfvat författningskunskap och rättsbildning, — förutsättningar, hvilka icke alltid äro att finna hos den person, i hvars hand allea beslutanderätten såsom regel är lagd, eller landshöfdingen. Bland administrativa besvärsmål, hvilka enligt Riksdagens skrifvelse den 28 mars 1903 ansetts böra i sista instans pröfvas af en administrativ högsta domstol, anföras särskildt frågor om tillämpning af kommunal- och politiförfattningar, väglag och flottningsstadga, beskattnings- och fattigvårdsförordningar, hvilkas afgörande i första hand helt eller delvis ankomma på länsstyrelserna. Redan dessa frågor art och det ofta ömtåliga ingripande i området för enskild rätt, hvartill de kunna gifva anledning, påkalla otvifvelaktigt andra och mera betryggande former för lagtillämpningen än de som för ett halft århundrade sedan funnits tillfredsställande. I ej mindre grad synes behöfvat därpå göra sig gällande med afseende på Kungl. Maj:ts befallningshafvandes uppgift såsom utöfvare af den exekutiva makten, hvars befogenhetsområde sträcker sig inom gränserna för tillämpning af allmän civil- och kriminallag. I detta sammanhang bör ej saknas en särskild erinran om § 10 i landshöfdingeinstruktionen, enligt hvilken Konungens befallningshafvande har att utöfva högsta polismyndigheten i länet och fått sig tillerkänd rätt att för handhafvandet af denna myndighet i sådana fall, där ansvar icke är i lag bestämdt, stadga erforderliga viten. Redan omedelbart efter nu gällande landshöfdingeinstruktionens tillkomst blef denna § föremål för anmärkningar från Riksdagens justitieombudsmans sida, och anmärkningarna

hafva sedan dess tid efter annan återkommit, senast vid nästlidet års riksdag, då Andra Kammaren äfven för sin del beslutade, att Riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t påkalla ändring af nämnda § till begränsning af den maktbefogenhet, som därigenom blifvit lagd i Konungens befallningshafvandes hand. Ej heller kan utskottet undgå att rikta uppmärksamheten på den betydande makt att förfoga öfver enskildas personliga frihet, hvilken genom lagen den 12 juni 1885 angående lösdrifvares behandling blifvit åt Konungens befallningshafvande inrymd. För utöfvandet af den såväl genom denna lag som genom ofvan nämnda § 10 i landshöfdinginstruktionen åt Konungens befallningshafvande uppdragna, ytterst grannliga myndighet kräfvat utan tvifvel sådana former, hvilka kunna anses tryggande för enskild mans rätt och säkerhet samt egnade att utesluta äfven möjligheten af godtycke och maktmissbruk.

Med det nu anförda torde utskottet få anses hafva påvisat, att det behof af ökade garantier för administrativjusticens noggranna handhafvande efter lag och laga stadgar, som Riksdagen i sin skrifvelse den 28 mars 1903 framhållit med afseende på pröfningen i högsta instans, äfven förefinnes med afseende på den domsrätt, som utöfvas af Kungl. Maj:ts befallningshafvande. Utskottet håller äfven före, att sådana garantier beträffande utöfningen af sistberörda domsrätt böra stå att vinna genom åtgärder, fallande inom ramen för de nu föreliggande motionerna. Men liksom utskottet icke funnit motionärens framställning gifva tillräcklig anledning för utskottet att inlåta sig på den omfattande organisationsfråga, som synes hafva föresväfvat motionären, lika litet finner utskottet anledning att vid öfvervägandet af de åtgärder, hvilka för det ofvan angifna syftemålets vinnande kunna erbjuda sig, ingå på närmare skärskådande vare sig af motionärens principiella betänkligheter med afseende på landshöfdings ställning såsom innehafvare af förtroendesyssla eller af den i öfrigt ur flera synpunkter tilltalande tanken på lekmannadeltagande i den administrativa lagskipningen. Dessa spörsmål stå uppenbarligen i så nära samband med frågan om inrättandet af särskilda administrativa underdomstolar, att deras lösning lämpligast bör, liksom den senare, öfverlämnas åt framtiden.

Såsom utskottet redan förut antydt, synas Kungl. Maj:ts befallningshafvandes uppgifter vara af den art, att de skulle kunna sägas falla inom två till sina förutsättningar väsentligen skilda verksamhetsområden, ehuru väl gränsen mellan dessa områden i flera fall må medgifvas vara ganska flytande. Å ena sidan är Kungl. Maj:ts befallningshafvande att anse så-

som *förvaltande styrelse* å den andra såsom *dömande myndighet*. För utskottet synes det, som om uppgifternas olika art borde betinga någon olikhet äfven i ärendenas behandlingsform; och de från den allmänna och enskilda rättssäkerhetens synpunkt önskvärda tryggare formerna för utöfvandet af länsstyrelses *domsrätt* torde utan större svårighet kunna vinnas därigenom, att den *ensambeslutanderätt*, som nu tillkommer landshöfding, och i landshöfdingeämbete föredraganden, finge bortfalla i sådana mål och ärenden, där länsstyrelse har att fungera såsom dömande myndighet, samt vid fattandet af beslut, hvilkas tillämpande påkalla länsstyrelses dömande verksamhet. Beträffande det sätt, hvarpå formerna för handläggning och beslut i dessa fall böra för ändamålet vinnande lämpligast anordnas, kan utskottet i saknad af nödiga förutsättningar naturligtvis icke gifva någon anvisning. Förslagsvis har inom utskottet framkastats bland annat den tanken, att åt de rättsbildade föredragandena, landssekreterare och landskamrerare, hvilka nu intaga en rådgifvande ställning, kunde beredas rätt och skyldighet att med landshöfding gemensamt deltaga i afgörandet af sådana mål, möjligen under former, hvilka medgäfvade följandet af vanliga regler för omröstning till dom. Denna fråga om behandlingsformens lämpliga anordning är, liksom den ej mindre vigtiga frågan, hvilka af de på länsstyrelses pröfning ankommande mål och ärenden som böra hänföras till den ena eller den andra sidan af länsstyrelses uppgifter, af beskaffenhet att böra göras till föremål för en noggrann och allsidig utredning. Utskottet, som för sin del anser en tidsenlig reform af landshöfdingeinstruktionens bestämmelser i nu ifrågavarande hänseenden önskvärd, håller före, att en sådan utredning skall gifva vid handen, att reformen äfven är möjlig att utan betydligare svårigheter genomföra med begagnande af redan inom länsstyrelse befintliga krafter. Enligt utskottets mening bör därför från Riksdagens sida uttalas önskvärheten af, att, till vinnande af mera betryggande former för afgörandet af vissa på länsstyrelses pröfning ankommande mål och ärenden, den äfven i andra hänseenden numera föråldrade instruktionen för landshöfdingarna underkastas revision. Om sådan revision företages, lär Kungl. Maj:t icke underlåta att i sammanhang med den fråga, som här närmast föreligger, jämväl föranstalta om utredning af öfriga frågor, hvilka tilläfvats däraf kunna beröras. I anseende till ämnets stora vikt och de dyrbara intressen, allmän och enskild rättssäkerhet, hvilka i hög grad bero af formerna för utöfvandet af den administrativjustice, hvarom här är fråga, förmenar utskottet, att det borde gifvas Riksdagen tillfälle att yttra sig öfver det förslag, hvartill revisionen må kunna gifva anledning.

På grund af hvad nu blifvit anfördt, får utskottet i anledning af herr Räfs ifrågavarande motioner hemställa,

att Andra Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t — till vinnande af mera betryggande former för afgörandet af vissa på Kungl. Maj:ts befallningshafvandes pröfning ankommande mål och ärenden — låta företaga revision af instruktionen den 10 november 1855 för landshöfdingarna i rikets län samt de vid länsstyrelserna anställda tjänstemän äfvensom lämna Riksdagen tillfälle att yttra sig öfver det förslag, hvartill sådan revision kan gifva anledning.

Å utskottets vägnar:

HENRIK HEDLUND.

Reservation

af herrar *Johan Olofsson, Magnus Andersson, Gust. Österberg* och *C. F. Petersson*:

Reservanterna, som icke kunnat biträda utskottets hemställan, få härmed anföra följande:

Ur motionärens hela motivering framgår med all önskvärd tydlighet åtminstone en sak, att motionären afser en fullständig *omorganisation* af den myndighet, som kallas Konungens befallningshafvande, och ej endast en mer eller mindre fullständig *revision* af instruktionen för landshöfdingarne, och har motionären ansett, att den eventuella regeringsrätten bör blifva förebilden för den lägsta administrativa domstolen. Då denna regeringsrätt ännu icke är organiserad, torde det ligga i öppen dag, att tiden ännu icke är inne för ett förslag i den riktning, hvartill motiveringen följdriktigt skulle leda, som också tydligt angifves i yrkandet

till motionen 126. Genom sin motion 215 har motionären emellertid ansett sig kunna rädda situationen genom att med bibehållande af den föregående motiveringen utbyta den äldre klämman mot en ny med yrkande om revision af instruktionen för landshöfdingarne af den 10 november 1855, utan att han, egendomligt nog, synes hafva märkt, att hans slutliga hemställan framträder som ett fullkomligt påhäng till en fullkomligt omaka motivering.

Hvad motionärens yrkande i motionen 215 i och för sig vidkommer, kan det visserligen icke bestridas, att den nu femtioåriga landshöfdinginstruktionen kan behöfva öfverses och bringas mer i öfverensstämmelse med vår tids uppfattning af å ena sidan personlig maktbefogenhet och å andra sidan personlig rättssäkerhet. Men motionären har i dessa fall icke gifvit någon som helst anvisning. Och det i utskottets utlåtande framlagda förslag till omdaning af formen för Konnugens befallningshafvandes administrativa domsrätt därhän, att landshöfdingen jämte landssekreterare och landskamrer skulle utgöra en domstol med vanlig rösträtt, så att de båda sistnämndas öfverensstämmande mening skulle blifva beslut gent emot landshöfdingens uppfattning, synes hafva åtskilligt emot sig. Om, såsom ju stundom händer, såväl landssekreterare- som ock landskamrerarebefattningen vid något tillfälle uppbäres af lägre tjänsteman som vikarie, vore på grund af landshöfdingens inflytande på dessa sistnämndes framtida befordran ingalunda gifvet, att de på tillräckligt kraftigt sätt skulle göra sin mening gällande. Hvad vore i så fall vunnet? Genom samma förslag skulle uppenbarligen motionärens tydligen uttalade önskan om ett lekmannaelements inflytande gent emot den rent juridiska uppfattningen icke tillgodoses, då däremot nu ett sådant tillgodoseende icke är uteslutet, i det landshöfdingen icke behöfver vara jurist och i många fall icke är det, hvarjämte det är att hoppas, att dessa förtroendeposter framdeles mer än hittills komma att besättas med praktiska män, som på grund af sin ställning kunna främja sina läns förkofran i olika riktningar.

På grund af hvad här anförts få vi för vår del hemställa:

att herr Råfs förenämnda motioner icke måtte till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda.